Algemene Beschouwingen begroting 2027

PRO Voerendaal

Van ambities naar keuzes: een sociaal, groen en toekomstbestendig Voerendaal

Voorzitter, collega-raadsleden, leden van het college en inwoners van Voerendaal,

Vandaag bespreken wij de begroting 2027. Voor PRO zijn dit onze eerste Algemene Beschouwingen als nieuwe partij, ontstaan uit de samenwerking tussen PvdA en GroenLinks.

Na acht jaar bestuurlijke verantwoordelijkheid zitten wij nu in de oppositie.

Maar één ding is duidelijk:

Wij zijn van positie veranderd, niet van principes.

Wij blijven verantwoordelijkheid nemen voor eerdere keuzes en zetten ons in voor een sociaal, groen en toekomstbestendig Voerendaal.

Als constructieve oppositie steunen wij goede voorstellen en stellen wij kritische vragen waar dat nodig is.

1. Van coalitieprogramma naar uitvoering

Voorzitter,

PRO heeft het coalitieprogramma *Samen voor Voerendaal: Luisteren, Verbinden, Doen* gesteund.

Wij herkennen daarin veel ambities: sterke dorpskernen, betaalbaar wonen, goede voorzieningen en een gezonde leefomgeving.

Bovendien wordt voortgebouwd op besluiten uit de vorige bestuursperiode. Dat waarderen wij.

De begroting 2027 moet deze ambities nu vertalen naar concrete resultaten.

Hoe zorgen we ervoor dat plannen op papier daadwerkelijk verbetering opleveren voor onze inwoners?

2. Financiële verantwoordelijkheid

Voorzitter,

De begroting 2027 sluit met een positief saldo van 649.000 euro. Maar het meerjarenperspectief blijft kwetsbaar. Vanaf 2031 worden opnieuw tekorten verwacht.

Daarnaast wordt 4,5 miljoen euro vanuit de algemene reserve overgeheveld naar een afschrijvingsreserve en worden afschrijvingstermijnen verlengd.

Wij begrijpen deze maatregelen. Veel investeringen zijn bovendien voorbereid in de periode waarin wij zelf bestuurlijke verantwoordelijkheid droegen.

Daar lopen wij niet voor weg.

Maar financieel-technische maatregelen lossen geen structurele problemen op.

Een sluitende begroting is belangrijk, maar een financieel gezonde toekomst is belangrijker.

Daarom vragen wij het college tijdig inzicht te geven in het financiële perspectief na 2030, inclusief de gevolgen voor voorzieningen en inwoners.

3. Bestaanszekerheid en gelijke kansen

Voorzitter,

Een gezonde gemeentebegroting is belangrijk. Maar minstens zo belangrijk is hoe het met onze inwoners gaat.

Niet iedereen heeft dezelfde mogelijkheden. Sommige inwoners hebben moeite om rond te komen of weten onvoldoende welke ondersteuning beschikbaar is.

PRO wil blijvende aandacht voor armoedebestrijding, schuldpreventie en toegankelijke regelingen.

Daarbij gaat het ons nadrukkelijk om individueel bereik en maatwerk. Niet iedereen is met dezelfde aanpak geholpen. Een standaardoplossing voor iedereen werkt niet.

Onze bijzondere aandacht gaat uit naar inwoners die we met de huidige communicatiekanalen niet bereiken.

Wij vragen het college daarom om juist voor deze mensen persoonlijke en laagdrempelige manieren te ontwikkelen om ondersteuning onder de aandacht te brengen.

Iedereen moet kunnen meedoen, ongeacht de dikte van de portemonnee.

4. Betaalbaar wonen en maatschappelijke huisvestingsopgaven

Voorzitter,

Betaalbaar wonen blijft een belangrijke uitdaging.

Met het Masterplan Wonen ligt er inmiddels een duidelijke koers, met concrete ambities voor aantallen woningen en doelgroepen. De gemeenteraad is hierover uitvoerig geïnformeerd.

PRO waardeert die duidelijkheid. De uitdaging ligt nu bij de uitvoering.

Hoe bewaken we de voortgang en de betaalbaarheid?

Tegelijkertijd moeten woningbouwlocaties zorgvuldig worden afgewogen, met aandacht voor natuur, landschap, water, klimaatadaptatie en leefbaarheid.

Wij zijn vóór betaalbare woningen én vóór zorgvuldige ruimtelijke keuzes.

Naast de reguliere woningbouw heeft Voerendaal ook een verantwoordelijkheid voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen.

In juli werd de gemeenteraad geïnformeerd dat onze gemeente onder actief toezicht was gesteld vanwege het niet voldoen aan de opgaven uit de Spreidingswet.

Het college kondigde een zorgvuldige, projectmatige aanpak aan.

PRO onderschrijft die zorgvuldigheid. Maar zorgvuldigheid en voortgang mogen elkaar niet uitsluiten.

Wat is sinds juli de voortgang? Wat heeft het bestuurlijke overleg met het ministerie opgeleverd en welke concrete stappen volgen in 2027?

En hoe wordt de gemeenteraad daarbij betrokken?

Voor PRO geldt dat wij onze wettelijke én maatschappelijke verantwoordelijkheid moeten nemen, met oog voor de mensen die huisvesting nodig hebben én voor onze dorpskernen.

5. Omgevingsvisie en de positie van de gemeenteraad

Voorzitter,

PRO heeft tegen de Omgevingsvisie gestemd.

Niet vanwege de ambities voor wonen, natuur of duurzaamheid, maar omdat de visie naar onze mening te abstract is en onvoldoende richting geeft aan toekomstige keuzes.

Wanneer belangen botsen, bijvoorbeeld woningbouw en landschapsbescherming, moeten duidelijke uitgangspunten beschikbaar zijn.

Bovendien willen wij voorkomen dat de raad pas betrokken wordt wanneer belangrijke keuzes in omgevingsprogramma's al zijn gemaakt.

Het coalitieprogramma noemt de Omgevingsvisie het kompas voor toekomstige ruimtelijke afwegingen.

Maar een kompas heeft alleen waarde als het daadwerkelijk richting geeft.

Daarom vragen wij het college de gemeenteraad vroegtijdig te betrekken bij de voorbereiding van omgevingsprogramma's, zodat wij vooraf kaders en prioriteiten kunnen meegeven.

Wij zien de bijeenkomsten met de dorpswethouder als een goede gelegenheid om hierover vroegtijdig met elkaar in gesprek te gaan.

Dat is geen wantrouwen, maar democratische verantwoordelijkheid.

6. Leefbaarheid, voorzieningen en verenigingen

Voorzitter,

Onze dorpskernen hebben ieder hun eigen karakter en een sterk verenigingsleven.

Investeringen in De Joffer, De Borenburg en ’t Wouves zijn belangrijk. Maar deze accommodaties moeten ook betaalbaar en toegankelijk blijven voor verenigingen en inwoners.

Ook het leefbaarheidsfonds kan bijdragen aan initiatieven vanuit onze kernen.

Maar leefbaarheid gaat verder dan gemeenschapshuizen.

Dat zien we in Klimmen.

Het vertrek van de PLUS-supermarkt raakt inwoners die afhankelijk zijn van dagelijkse voorzieningen dichtbij huis én de overgebleven ondernemers.

Tijdens de commissievergadering bleek dat Vanhier Wonen met een mogelijke kandidaat voor het voormalige PLUS-pand in gesprek is.

Dat is positief.

Maar PRO vindt dat de gemeente hierin te veel afwacht.

Wij verwachten niet dat de gemeente zelf een winkel exploiteert, maar wel dat zij actief helpt om een nieuwe winkelvoorziening mogelijk te maken.

Welke concrete stappen gaat het college zelf zetten om een nieuwe winkel in het voormalige PLUS-pand te bevorderen?

En is het bereid hierin een actievere, faciliterende rol te nemen?

Wie leefbaarheid belangrijk vindt, moet ook handelen wanneer voorzieningen verdwijnen.

7. Zorg, gezondheid en preventie

Voorzitter,

De stijgende kosten binnen de Wmo en jeugdhulp vragen om aandacht.

Financiële beheersing is noodzakelijk, maar mag niet betekenen dat kwetsbare inwoners tussen wal en schip vallen.

PRO hecht aan vroegsignalering, toegankelijke ondersteuning en preventie.

Daarom vragen wij het college niet alleen over kosten te rapporteren, maar ook over maatschappelijke resultaten.

Bereiken we de mensen die hulp nodig hebben? En voorkomen we daadwerkelijk problemen?

Goede zorg is geen sluitpost van de begroting.

8. Natuur, landschap en klimaat

Voorzitter,

Het groene karakter en bijzondere landschap van Voerendaal verdienen bescherming.

Wateroverlast, droogte en klimaatverandering vragen tegelijkertijd om concrete maatregelen.

PRO ondersteunt investeringen in klimaatadaptatie en biodiversiteit, maar wil ook inzicht in de resultaten.

Daarnaast vragen wij aandacht voor het Soorten Management Plan (SMP).

In de begroting 2026 werd een aanbesteding aangekondigd. Ook het coalitieprogramma noemt het SMP.

In de begroting 2027 ontbreekt concrete informatie over de voortgang.

Heeft de aanbesteding inmiddels plaatsgevonden, zijn voldoende middelen beschikbaar en wanneer kunnen inwoners, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, daadwerkelijk profiteren van het SMP bij woningisolatie?

Voor PRO horen natuurbescherming en betaalbare verduurzaming hand in hand te gaan.

9. Luisteren betekent ook invloed geven

Voorzitter,

Luisteren, Verbinden, Doen schept verwachtingen.

Voor PRO betekent luisteren meer dan een informatieavond organiseren.

Echte participatie vraagt dat inwoners tijdig betrokken worden en weten wat met hun inbreng gebeurt.

Dat geldt voor woningbouw, de openbare ruimte en ontwikkelingen in onze kernen.

Wij vragen het college daarom zichtbaar te maken hoe inwonersparticipatie besluiten beïnvloedt en waar inwoners én gemeenteraad daadwerkelijk kunnen sturen.

Een betrouwbare gemeente luistert, maakt keuzes en legt eerlijk uit waarom.

10. Van ambities naar keuzes

Voorzitter,

De financiële ruimte is beperkt en de maatschappelijke opgaven zijn groot.

Het college kondigt daarom een brede heroverweging van taken, ambities en prioriteiten aan.

PRO begrijpt die noodzaak.

Maar deze discussie mag niet uitsluitend over cijfers gaan.

Wij vragen het college om ook de maatschappelijke gevolgen van keuzes inzichtelijk te maken.

Wat betekenen deze voor kwetsbare inwoners, jongeren, onze dorpskernen, natuur en toekomstige generaties?

En welke voorzieningen en maatschappelijke waarden willen wij beschermen?

Dat gesprek moeten gemeenteraad, college en samenleving samen voeren.

Tot slot

Voorzitter,

PRO levert vanuit de oppositie een constructieve bijdrage aan de toekomst van Voerendaal.

Wij hebben het coalitieprogramma gesteund en beoordelen ook deze begroting vanuit die positieve grondhouding.

Maar onze steun is niet vanzelfsprekend.

Wij zullen het college beoordelen op keuzes, uitvoering en vooral resultaten voor onze inwoners.

Want uiteindelijk gaat het niet om hoeveel plannen we maken, maar om wat we samen bereiken.

Een sociaal Voerendaal, waar iedereen kan meedoen.

Een groen Voerendaal, waar we zorgvuldig omgaan met onze leefomgeving.

En een toekomstbestendig Voerendaal, waar we vandaag verantwoordelijkheid nemen voor de generaties van morgen.

Daar zal PRO zich voor blijven inzetten.

Dank u wel, voorzitter.